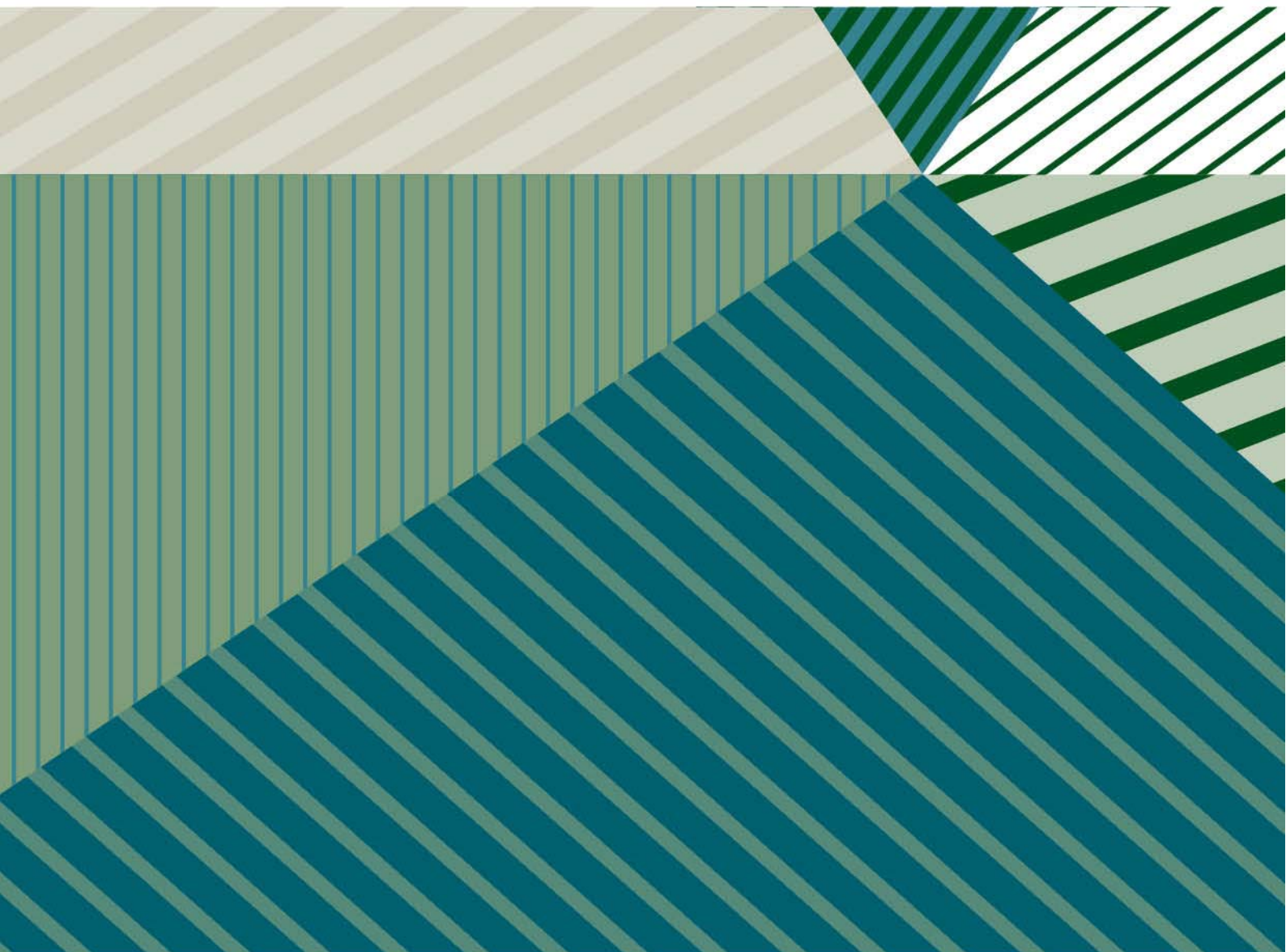

PROGNOSE FOR LANDBRUGETS ØKONOMISKE RESULTATER 2015-2017

Januar 2016

INDHOLD	SIDE
Sammendrag	2
Resultatopgørelse	
Heltidsbedrifter	3
<i>Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne</i>	6
Alle bedrifter	7
Følsomhedsberegninger	8
Aktiver, gæld, investeringer og likviditet	
Heltidsbedrifter	9
Alle bedrifter	10
Bilag 1-3: Prisforventninger, forudsætninger, Landbrugspakke, datamateriale og definitioner.	11-16

SAMMENDRAG

Udsigt til forsigtig vending i 2016 og 2017

Store dele af landbruget ventes at opleve fremgang i 2016 og 2017. En gns. heltidsbedrift (ekskl. mink) ventes at opnå et driftsresultat på 268.000 kr. i 2016. Det er en stigning fra 64.000 kr. i 2015. I 2017 ventes driftsresultatet at stige yderligere. Driftsresultatet er resultatet før aflønning af ejerens arbejdskraft og egenkapital. Afkast af investeret kapital stiger fra 1,4 pct. i 2015 til hhv. 1,7 og 3,3 pct. i 2016 og 2017.

De væsentligste årsager til den forsigtige vending er en forventning om, at bytteforholdet forbedres for især mælke- og svineproducenter. Endvidere hæver den nyligt vedtagne "Landbrugspakke" niveauet for indtjeningen. Endelig er der de seneste år sket en markant forbedring af produktivitet og omkostningseffektivitet, hvilket hjælper vendingen i landbrugets økonomi på vej.

Vendingen sker i forskelligt tempo for driftsgrenene. Planteproducenterne oplever pæn fremgang allerede i 2016 som følge af højere salgpriser og "Landbrugspakken". Svine- og mælkeproducenterne kan imødesee endnu et vanskeligt år med omtrent et nulresultat i 2016, inden forbedringen i bytteforholdet og "Landbrugspakken" slår igennem i 2017. I 2016 er der således fortsat et stort likviditetsbehov i landbruget.

Aktuelt befinder mælke- og svineproducenterne sig i en lavkonjunktur. Årsagerne er en kombination af et fald i efterspørgslen efter landbrugsprodukter fra Ruslands importstop og Kinas opbremsning i import af mejeriprodukter. Samtidig er udbuddet stort, blandt andet på grund af ophævelsen af mælkekvote i EU. Konsekvensen er, at dele af landbruget aktuelt har indkomster betydeligt under "normalt" niveau.

De ekstremt lave renter medvirker fortsat til at begrænse landbrugsbedriftenes finansielle omkostninger, og priskonkurrenceevnen begunstiges af en stærk dollar. Disse forhold ventes at fortsætte.

Der er stor spredning i indkomsterne mellem de enkelte landbrugsvirksomheder. Den bedste tredjedel af heltidsbedrifterne er kontinuerligt i stand til at tjene penge til både en passende ejeraflønning, konsolidering og investeringer og forventes at opnå et driftsresultat på ca. 1 mio. kr. pr. bedrift i 2015 og 2016.

Kontaktperson:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser

T +45 8740 5175

M +45 2013 5175

E kak@vfl.dk

Prognoserne offentliggøres næste gang:
Fredag den 20. maj 2016

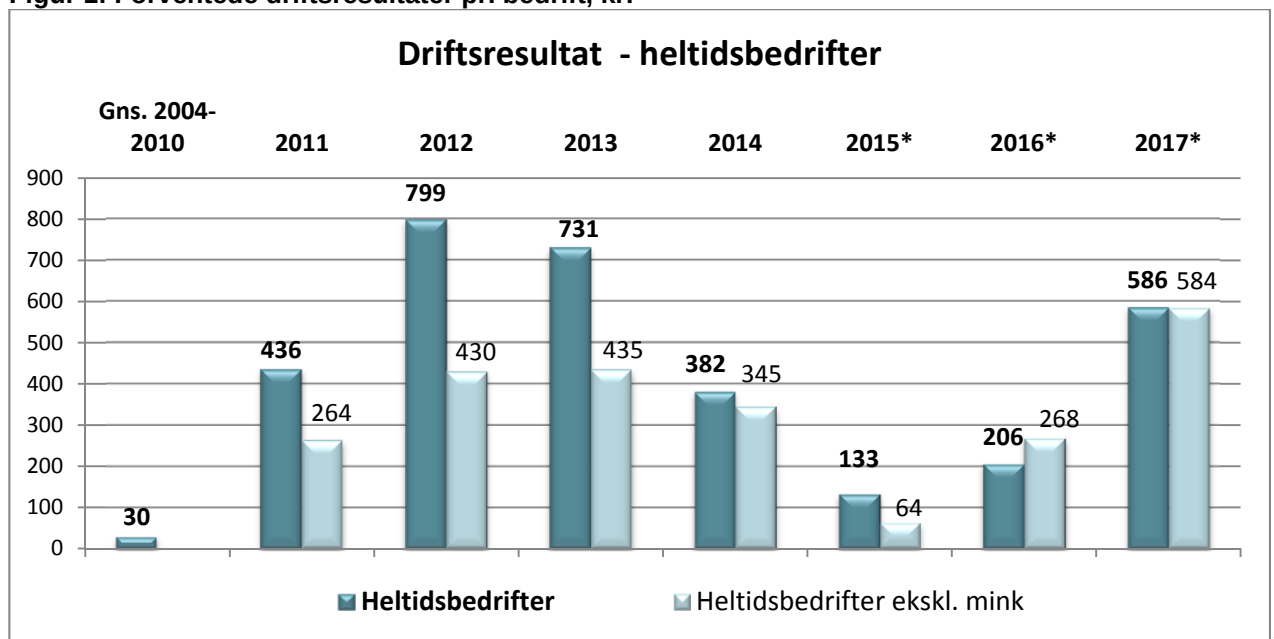
RESULTATOPGØRELSE

Heltidsbedrifter

Landbrugets indtjening er ved årsskiftet fortsat presset af Ruslands importforbud mod fødevarer fra EU, et svigtende kinesisk marked for mejeriprodukter og en stor landbrugsproduktion. Med årsskiftet er der dog udsigt til en forsigtig vending, og samlet set ventes indkomsten at være stigende gennem 2016 og 2017.

Figur 1 viser det forventede driftsresultat, og resultatopgørelsens hovedposter fremgår af Tabel 1 nedenfor.

Figur 1: Forventede driftsresultater pr. bedrift, kr.

* Prognose fra SEGES.

Den seneste konjunkturfase toppede i 2012 og 2013. Herefter faldt heltidsbedrifternes gennemsnitlige driftsresultat til næsten nul i 2015, hvilket forventes at markere bunden i konjunkturforløbet. Fra et forholdsvis lavt bundniveau forventes driftsresultatet nu at stige til godt 200.000 kr. i 2016 og yderligere til knap 600.000 kr. i 2017. Minkproducenternes indtjening har tidligere afvejet væsentligt fra de øvrige sektorer – det seneste år med en markant højere indtjening. Det forventes ikke at blive tilfældet i 2016 og 2017.

Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdskraftindsats og før aflønning af egenkapitalen. Medregnes aflønning af ejeren (typisk 350-450.000 kr.), er driftsresultatet stærkt negativt i 2015, svagt negativt i 2016 og svagt positivt i 2017. Men selv i 2017 er der et begrænset overskud til at aflønne egenkapitalen.

Råvaremarkederne er præget af stor politisk usikkerhed, ikke mindst Ruslands importforbud mod fødevarer fra EU. Rusland har foreløbig forlænget importforbuddet til august 2016. Herudover påvirkes markedet af lavere efterspørgsel efter mejeriprodukter fra Kina på grund af store lagerbeholdninger og aftagende vækst. Endvidere er den globale fødevarerproduktion fortsat høj. Den nyligt vedtagne "Landbrugspakke" forventes at forbedre indtjeningen markant – først hos planteproducenterne og siden også de øvrige driftsgrene. Alene højere gødningsnormer og afskaffelse af randzoner ventes at øge driftsresultatet med 80.000-100.000 kr., når det er fuldt implementeret i 2017. Forbedringen skyldes højere udbytter og bedre kvalitet i afgrøderne.

Likviditet efter investeringer forventes fortsat at være negativ på trods af et lavt investeringsniveau. Det er et tegn på, at indtjeningsevnen i erhvervet ikke er tilstrækkelig til at aflønne alle indsatsfaktorer og samtidig opretholde konkurrencekraften. Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed – hvilket udtrykker virksomhedens samlede økonomi – ventes et positivt resultat før skat og ejeraflønning på godt 400.000-480.000 kr. pr. heltidsbedrift i 2015 og 2016, stigende til ca. 860.000 kr. i 2017.

Under indtryk af de massive rentefald, sågar med negative renter, har finansieringsudgifterne modvirket faldet i produktpriserne. Samtidig er brændstofpriserne og foderpriserne faldet. Men de modvirkende forhold har ikke været tilstrækkelige til at opretholde bytteforholdet, hvilket har medført faldende indkomst.

Reduktionen af EU-støtten fra 2013-2020 er inkluderet i prognosen. Tilsvarende er mælkekvoternes ophør inkluderet i form af en forøgelse af den globale mælkeproduktion og kun langsomt stigende priser i 2016 og 2017. Endvidere forventes de seneste års forbedring af produktivitet og omkostningseffektivitet at fortsætte.

Tabel 1: Resultatopgørelse pr. heltidsbedrift

	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
<i>Produktion:</i>								
Antal, vejet	13.847	11.678	11.618	11.245	11.147	10.800	10.400	10.000
Årskøer	38	48	50	52	50	51	52	53
Producerede slagtesvin	1.456	1.887	1.725	1.631	1.739	1.774	1.809	1.845
Årssøer	80	91	86	87	92	94	96	98
Hektar	127	147	144	150	162	165	170	174
1.000 kr								
<i>Resultat:</i>								
Bruttoudbytte	3.314	5.318	6.218	6.490	6.282	6.035	6.319	6.935
Stykomkostninger	-1.513	-2.488	-3.014	-3.272	-3.194	-3.234	-3.304	-3.416
Dækningsbidrag	1.822	2.830	3.203	3.218	3.088	2.801	3.015	3.519
Kontante kapacitetsomkostninger	-939	-1.364	-1.433	-1.549	-1.663	-1.699	-1.774	-1.840
Afskrivninger mm.	-396	-506	-518	-547	-622	-622	-624	-627
Resultat af primær drift	501	960	1.252	1.123	803	480	617	1.053
Afkoblet støtte	341	379	393	403	430	432	436	438
Finansieringsudgifter i alt	-761	-902	-846	-795	-851	-779	-848	-906
Driftsresultat, landbrug	30	436	799	731	382	133	206	586
<i>Heraf værdiændringer</i>		106	141	--85	-164	15	45	33
Personlig indtjening	177	217	230	229	231	237	243	249
Årets resultat før skat	209	669	1059	999	496	404	477	857
<i>Likviditet:</i>								
Likviditet før investeringer	163	511	718	862	809	485	507	755
Likviditetsoverskud/-behov	-1.153	-468	-309	-405	-390	-745	-762	-548
<i>Nøgletal:</i>								
Afkast af investeret kapital, pct.	1,7	3,2	6,3	4,0	2,6	1,4	1,7	3,3

* Prognose fra SEGES.

** Jf. definition i Bilag. Approximation i årene 2004-2010.

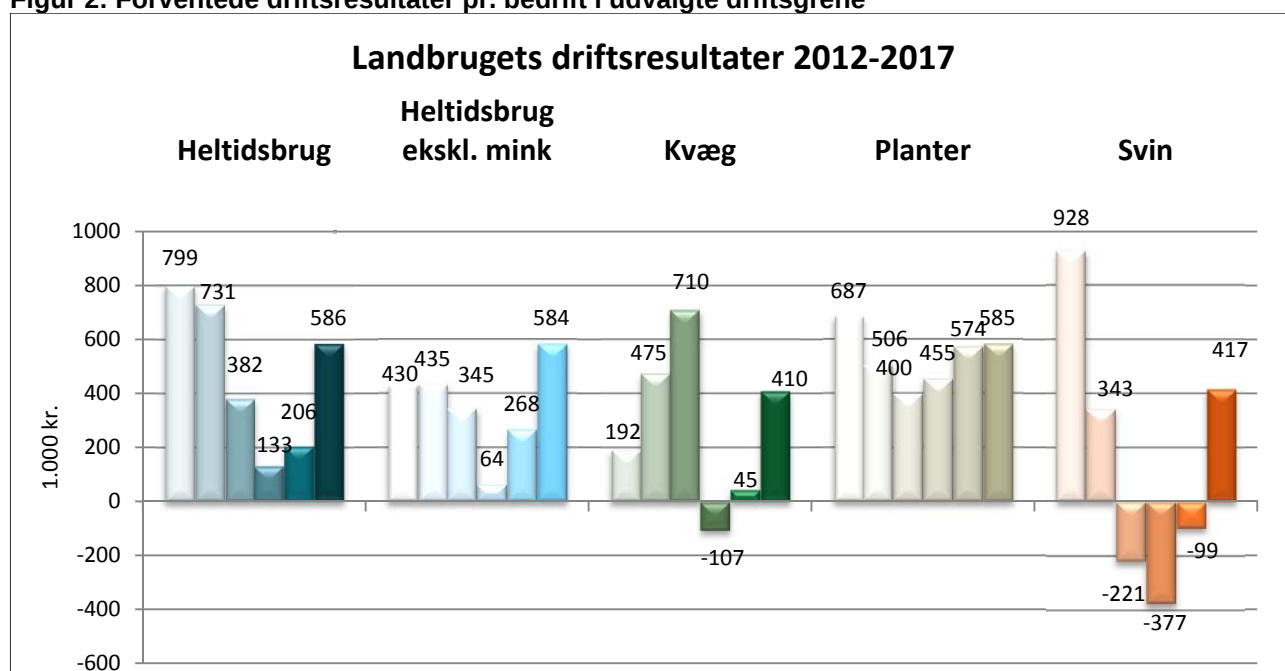
De lave indkomster i 2015-2016 afspejler sig i et selv for landbruget relativt lavt afkast. Der ventes således et "afkast af investeret kapital" (se definition i bilag 2) på et klart utilfredsstillende niveau omkring 1,5 pct. Sektorprognosen er primært et resultat af aggregerede prognoser for de enkelte driftsgrene, hvoraf de største fremgår af Tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Driftsresultater for gennemsnitlige heltidsbrug*

1.000 kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
Svineproduktion*	32	285	928	343	-221	-377	-99	417
Kvægbedrifter*	-75	197	192	475	710	-107	45	410
Planteproduktion*	262	277	687	506	400	455	574	585
Heltidsbrug (alle)	203	436	799	731	382	133	206	586
Heltidsbrug (ekskl. mink)	100	264	430	435	345	64	268	584

* I driftsgrensprognoserne er der afvigelser i forhold til Tabel 2, da der i disse er foretaget en selektion af bestemte grupper. For eksempel indgår økologisk svineproduktion ikke i prognosen for svineproduktion, men indgår i denne prognose for alle bedrifter. Endvidere er der foretaget en yderligere opdeling i bedriftstyper og -størrelser. Der henvises til prognoserne for driftsgrenenes resultater på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

Figur 2: Forventede driftsresultater pr. bedrift i udvalgte driftsgrene

* Prognose fra SEGES.

I perioden 2012-2014 var indtjeningen moderat til høj i næsten alle driftsgrene. Mink-, svine- og mælkeproducenterne opnåede således gennemsnitlige driftsresultater, der var relativt høje for deres respektive driftsgrene. Også den gennemsnitlige mælkeproducent kunne for første gang i en længere årrække tjene tilstrækkeligt til at aflønne ejeren og en del af egenkapitalen.

Midtvejs i 2014 oplever samtlige driftsgrene en vending, og de fleste driftsgrene vil i 2015 og 2016 opnå lavere driftsresultater. 2016 markerer dog samtidig en vending i konjunkturerne, også for svineproducenterne, selvom niveauet fortsat er negativt på grund af meget lave priser fra årets start. Det skal ligeledes bemærkes, at der fortsat er særdeles stor spredning i indtjeningen inden for hver driftsgren.

Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne

Den bedste tredjedel af bedrifterne har i lighed med tidligere år udsigt til særdeles positive resultater.

En landmand tilhørende den bedst indtjenende tredjedel forventes at kunne opnå en indtjening fra landbrugsdriften på ca. 1 mio. kr. før ejer aflønning i 2015-2016, stigende til 1,6 mio. kr. i 2017. Der er nogenlunde samme forskel fra gennemsnittet til dårligste tredjedel.

Tabel 3: Driftsresultat for gennemsnitlige heltidsbrug og bedste tredjedel

1.000 kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
Gns. alle heltidsbrug	30	436	799	731	382	133	206	586
Gns. bedste 1/3**	745	1.515	2.163	2.106	1.431	947	1.026	1.600
Grænseværdi for bedste 1/3	-	-	-	-	-	-	680	-

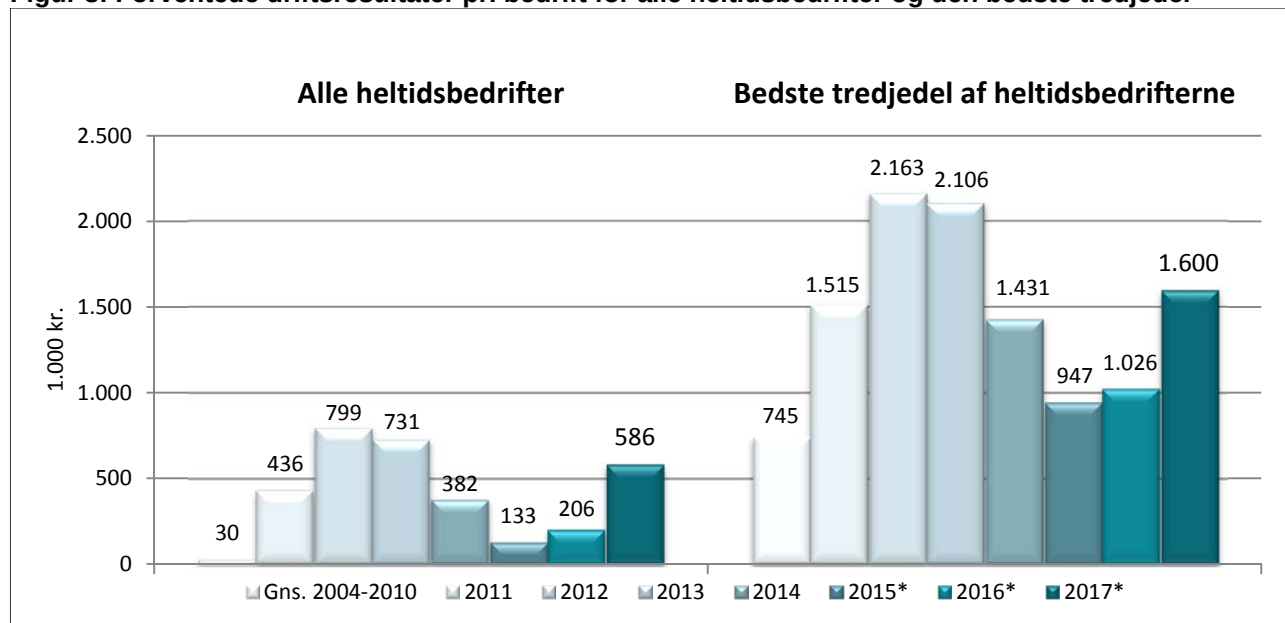
* Prognose fra SEGES.

** Bedste tredjedel af landbrugsvirksomhederne opgøres som et vægtet gennemsnit af bedste tredjedel i fem driftstyper; kvæg, svin, planter, mink og "andre".

For at tilhøre bedste tredjedel af alle heltidsbedrifterne, skal driftsresultatet op på ca. 680.000 kr. i 2016.

I øjeblikket er der også store forskelle blandt den bedste tredjedel på tværs af driftsgrenene. Blandt den bedste tredjedel af producenterne ligger virksomhederne dog generelt på et tilfredsstillende niveau for driftsresultatet.

Figur 3: Forventede driftsresultater pr. bedrift for alle heltidsbedrifter og den bedste tredjedel

* Prognose fra SEGES.

Alle bedrifter

Den gennemsnitlige indkomst for alle landbrugsbedrifter lå relativt højt i 2012 og 2013. I 2014 er billedet vendt, og i 2015 og 2016 forventes et driftsresultat tæt på nul. Tabel 4 viser driftsresultatet pr. bedrift for alle bedrifter samt det akkumulerede driftsresultat for hele landbrugserhvervet.

Tabel 4: Resultatopgørelse pr. bedrift (alle bedrifter) og på sektorniveau

	Gns.							
Mia. kr.	2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
<i>Produktion:</i>								
Antal, vejet	34.995	31.202	31.324	30.392	29.749	29.000	28.500	28.000
Årskøer	15	18	19	19	19	19	20	20
Producerede slagtesvin	614	758	672	650	680	694	707	722
Årssøer	32	34	32	32	35	36	36	37
Hektar	70	82	81	82	85	86	89	91
Pr. bedrift (alle bedrifter), 1.000 kr.								
Driftsresultat, landbrug	-22	182	301	253	115	43	68	211
Årets resultat før skat	263	537	685	681	480	439	470	620
Hele landbrugssektoren, akkumuleret i mia. kr.								
Driftsresultat, landbrug	-0,8	5,7	9,4	7,7	3,4	1,2	1,9	5,9
Årets resultat før skat	9,2	16,8	21,5	20,6	14,3	12,7	13,4	17,4

* Prognose fra SEGES.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed bliver "Årets resultat før skat" positivt før ejer aflønning på 440-470.000 kr. pr. bedrift i 2015 og 2016 og 620.000 kr. i 2017.

Akkumuleres gennemsnitsbedriftenes resultat, toppede den samlede indtjening for landbrugserhvervet på 9,4 mia. kr. i 2012. Herefter falder den samlede indkomst til kun 1-2 mia. kr. i 2015 og 2016. I 2017 stiger det akkumulerede resultat til næsten 6 mia. kr.

Medregnes indtjening uden for landbruget toppede den samlede indtjening på 21,5 mia. kr. i 2012, hvorefter indkomsten forventes at falde til niveauet 13 mia. kr. i 2015 og 2016, stigende til 17,4 mia. kr. i 2017.

Følsomhedsberegninger

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

I Bilag 1 gengives baggrunden for estimerne for de væsentligste priser og renter.

I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for ændringer i nogle af de væsentligste priser og renter.

Tabel 5: Driftsresultaternes følsomhed pr. bedrift, 2016*

1.000 kr.	Alle bedrifter	Heltidsbedrifter
Driftsresultat – centralt skøn	68	206
Mælkeafregning bliver 10 øre/kg lavere	48	154
Mælkeafregning bliver 15 øre/kg højere	97	284
Korn og soyapriser bliver hhv. 10 og 15 kr./hkg lavere	30	157
Korn og soyapriser bliver hhv. 20 og 15 kr./hkg højere	100	274
Svinenotering bliver 0,50 kr./kg lavere	23	89
Svinenotering bliver 1,00 kr./kg højere	136	385
Renter bliver ca. 0,25 pct.point lavere**	91	257
Renter bliver ca. 0,50 pct.point højere**	20	103
Pris på minkskind bliver 50 kr. lavere	36	125
Pris på minkskind bliver 50 kr. højere	99	287
	206	

* Pris- og renteudsvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte på variable lån, uanset løbetid og underliggende aktiver, mens den lange rente fastholdes.

Der er forskel på, hvordan og i hvilken udstrækning ændringer i priser og renter påvirker landbrugssektoren.

Landbruget som helhed er meget eksponeret over for en ændring i renterne på grund af det forholdsvis høje gældsniveau. Ændringer i renten påvirker alle bedriftstyper i samme retning. En stigning i renten på et procentpoint vil medføre et fald i driftsresultatet på ca. 200.000 kr. for heltidsbedrifter.

Ændres produktpriserne, rammer det i reglen kun en del af landbruget. Ændringer i produktpriserne kan derfor slå kraftigt igennem i den enkelte produktionsgren, men kun moderat i hele landbrugssektoren. Ændrede produktpriser kan også påvirke produktionsgrenene modsatrettet. For eksempel påvirker ændringer i kornpriser forskelligt. Ved en stigning i kornprisen tjener planteproducenterne, mens animalske producenter taber, i den udstrækning de ikke er selvforsynende med foder og såsæd.

AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET

Heltidsbedrifter

Op gennem 00'erne steg landbrugets gældsætning kraftigt, primært på grund af stigende jordpriser. Siden er stigningstakten taget betydeligt af, og tages der højde for strukturudviklingen med stadig større bedrifter, tyder meget nu på, at gældsætningen pr. bedrift kun stiger svagt i disse år. Det skyldes blandt andet, at investeringsniveauet er relativt lavt efter en længere periode med store investeringer. Endvidere er såvel ejendomspriserne som antallet af ejendomshandler faldet. Endelig omsættes der relativt flere højt belånte ejendomme, og den finansielle sektor bidrager undertiden til konsolidering ved ejerskifter.

Vanskeligere adgang til kapital er fortsat medvirkende til at begrænse investeringsniveauet og aktiviteten på ejendomsmarkedet. Udover at reducere investeringerne i perioder med lave indkomster ses typisk også et lavere privatforbrug, skat og opsparing. Indkomstnedgangen siden medio 2014 har dog øget behovet for driftskreditter.

Heltidsbedriftenes gældsprocent forventes at stige til knap 68 pct. frem mod 2017, dog er gældsprocenten ligesom "Aktiver i alt" og "Egenkapital" i Tabel 7 afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der fortsat hersker en del usikkerhed.

Tabel 6: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer pr. heltidsbedrift

	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
	1.000 kr.							
Fast ejendom	17.420	22.931	22.912	23.882	26.089	26.600	27.133	27.685
Landbrugsaktiver i alt	22.070	28.066	28.411	29.597	31.972	32.516	33.094	33.700
Aktiver i alt	24.846	30.972	31.361	32.738	35.398	36.092	36.826	37.592
Realkreditlån	-10.452	-14.594	-14.741	-15.184	-16.651	-17.173	-17.734	-18.118
Bank-/sparekasselån	-1.602	-2.526	-2.327	-2.265	-3.210	-3.310	-3.419	-3.493
Gæld i alt	-14.478	-20.448	-20.895	-21.634	-23.745	-24.490	-25.290	-25.837
Egenkapital**	9.689	7.969	7.791	8.130	8.443	8.152	7.836	7.800
Investeringer i alt	-1.419	-980	-1.027	-1.267	-1.199	-1.230	-1.269	-1.303
<i>Nøgletal:</i>								
Soliditetsgrad (pct)	38,5	25,7	24,8	25,0	24,0	22,6	21,3	20,7
Gns. gældsprocent***	59,2	66,0	66,6	66,1	67,1	67,9	68,7	68,7

* Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

** Differencen mellem aktiver og hhv. gæld og egenkapital skyldes hensættelser til udskudt skat.

*** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser til skat fratrukket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Realkreditgælden udgør ca. 70 procent af heltidsbedriftenes samlede gæld. Ca. 84 procent af den samlede gæld er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden. Dog kan et fornyet rentefald mod en kuponrente på realkreditobligationer på 2-2,5 procent afstedkomme større søgning mod fastrentelån.

Investeringsomfanget steg frem til 2013, hvor investeringer ekskl. jord lå lidt over afskrivningerne. Investeringerne er dog faldet efterfølgende på grund af en kraftigt forringet likviditetssituation og pres på egenkapitalen. Dele af heltidsbrugene har oparbejdet et investeringsbehov i disse år.

Den aktuelle konjunkturedgang med lave priser på nogle af de tunge landbrugsvarer vil sammen med vanskelig kreditadgang og stramme vilkår afstedkomme et lavt investeringsniveau i perioden 2015-2017.

Heltidsbedrifternes investeringskvote (se definition i Bilag 1) ligger fortsat betydeligt lavere end i 2004-2008, hvor den udgjorde 7,1 procent. Investeringskvoten ventes at ligge på 3,4-3,5 procent i perioden 2015-2017. Historisk har den gennemsnitlige investeringskvote for heltidsbedrifter typisk ligget på 5-6 procent. I forhold til produktionsapparatets størrelse vil investeringsomfanget således fortsat være lavt i de kommende år.

Alle bedrifter

Også for alle bedrifter er der udsigt til et omtrent uændret gældsniveau i prognoseperioden, hvis den almindelige strukturudvikling tages med i betragtning. Landbrugets samlede gældsprocent vil stige svagt til godt 58 pct. i de kommende år, dog afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der fortsat hersker en del usikkerhed.

På sektorniveau ventes gælden at stige til godt 360 mia. kr. i 2016.

Tabel 7: Aktiver, gæld, egenkapital og investeringer pr. bedrift og på sektorniveau

	Gns.							
Mia. kr.	2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
Pr. bedrift, 1.000 kr.								
Aktiver i alt	14.326	18.590	18.576	19.499	19.645	19.933	20.240	20.562
Gæld i alt	-7.423	-10.540	-10.842	-11.241	-11.352	-11.641	-11.956	-12.174
Egenkapital**	6.429	6.124	5.799	6.126	6.176	6.087	5.988	5.997
Investeringer i alt	-652	-489	-500	-617	-531	-545	-562	-577
Hele landbrugssektoren, mia. kr.								
Aktiver i alt	501	580	582	591	584	578	577	576
Gæld i alt	-260	-329	-340	-341	-338	-338	-341	-341
Egenkapital**	225	191	182	186	184	177	171	168
Investeringer i alt	-23	-15	-16	-19	-16	-16	-16	-16

* Prognose fra SEGES. I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

** Differencen mellem aktiver og hhv. gæld og egenkapital skyldes hensættelser til udskudt skat.

Det samlede investeringsomfang i landbruget ventes at være lavt i perioden 2015-2017 på grund af konjunkturedgangen.

Landbrugssektorens aktivmasse ventes at være nogenlunde stabil i prognoseperioden på knap 580 mia. kr. Egenkapitalen ekskl. hensættelser ventes at være svagt faldende fra toppen i 2013 til 2017, men er dog stærkt afhængig af udviklingen i ejendomspriserne, hvorom der hersker stor usikkerhed.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for 2015 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

Tabel 1: Prisforventninger**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Bytteforhold						
Hele landbruget	96	101	103	104	98	93
Mælkeproducenter	100	102	98	104	107	93
Svineproducenter	97	99	103	101	96	91
Planteproducenter	93	105	106	107	98	100
Mælkeproduktion						
Mælkepris (kr./kg. standard mælk)	2,37	2,64	2,56	2,92	2,98	2,33
Mælkepris (kr./kg. økologisk)	2,97	3,22	3,09	3,47	3,53	3,22
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	3,00	4,50	3,00
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	0,00	4,50	4,00
Oksekødproduktion						
Oksekød – ældre køer (281-300)	13,65	16,54	20,46	20,70	17,74	18,75
Svineproduktion						
Svinekød (kr./kg.)	9,83	10,68	11,85	11,94	10,93	9,94
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	337	358	394	398	377	341
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	203	211	232	230	222	198
Grise pr. årssø	28,1	28,8	29,6	30,0	30,4	30,8
Planteproduktion						
Foderhvede (kr./hkg.)	98	145	155	155	126	117
Foderbyg (kr./hkg.)	94	142	154	147	118	118
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	165	234	239	249	195	168
Maltbyg (kr./hkg.)	101	167	170	160	135	130
Raps (kr./hkg.)	229	331	346	323	263	259
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	112	129	100	174	100	88
Foder oa.						
Soyaskrå (kr./hkg.)	230	248	274	315	298	286
A-bl.16 pct., økologisk	249	287	319	345	314	300
C-bl. 30 pct., økologisk	352	382	397	431	412	424
Foderhvede (kr./hkg.)	105	154	172	166	134	127
Foderbyg (kr./hkg.)	103	154	171	158	130	127
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	200	277	270	274	209	193
Rapsskrå (kr./hkg.)	134	159	181	222	192	197
Gødning (indeks)	161	189	190	196	197	184
Dieselolie (øre/l)	507	625	676	654	619	546

* Prognose fra SEGES og Landbrug & Fødevarer.

Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

** Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter.

Prognoserne offentliggøres næste gang:
Fredag den 20. maj 2016

Af konkurrenceretlige årsager er prisprognoserne for 2016 og 2017 udeladt. Disse indgår dog fortsat i Landskalkuler i Ø90, i Mark Online og DMS. Udvalgte abonnenter til Landbrugsinfo har dog adgang til prognosepriserne for 2016 og 2017 direkte i www.farmtal.dk.

Bytteforhold

Landbrugets bytteforhold har været nogenlunde stabilt og støt stigende fra foråret 2009 til efteråret 2013. Derefter har bytteforholdet været faldende. I 2014 var bytteforholdet især været negativt påvirket af faldende salgspriser for afgrøder og svinekød. I 2015 er bytteforholdet faldet yderligere som følge af et lavere salgsprisindeks, især påvirket af svinekød og mælk, mens købsprisindekset er nogenlunde uændret. Det ventes, at bytteforholdet falder yderligere i de første måneder af 2016, for derefter at stige igen i løbet af foråret.

Salgspriser

Korn

Den globale kornhøst 2015/16 forventes at blive stor, dog 1 pct. lavere end det netop overståede høstår 2014/15. Hvis forventningerne til den globale høst 2015/16 realiseres, forventes de globale lagerbeholdninger at vokse for tredje år i træk. De rigelige mængder af korn i verden vil betyde, at kornpriserne vil forblive omkring det nuværende lidt lave niveau.

Svinekød

Siden sidste prognose fra september er der ikke kommet afgørende nye markedsinformationer, som giver grundlag for at ændre prognosen. På nuværende tidspunkt er det forventningen, at EU slagtingerne af svin her i 1. kvartal af 2016 vil ligge tæt på niveauet året før. Når vi kommer et stykke ud i 2016, må det forventes, at EU slagtingerne begynder at vige i forhold til året før. På eksportmarkederne udenfor EU er der til gengæld i 2016 udsigt til øget priskonkurrence fra amerikansk og brasiliansk svinekød. Det er endnu vanskeligt at vurdere omfanget og dermed effekten af den igangværende oplagring af svinekød i EU.

Oksekød

2015 bar præg af færre slagtinger efter ophævelse af mælkekvoterne. I 2016 ventes bestanden af køer at stige lidt, og der er udsigt til slagting af flere køer og mindre eksport af spædkalve. I EU forventes produktionen af oksekød at stige. Eksportmarkederne ventes stabile, selvom markederne i Fjernøsten ventes mere åbne. Svagere valuta i de store eksportlande i Sydamerika kan betyde billigere og større import herfra. Der ventes derfor kun små prisstigninger i både 2016 og 2017 i Danmark efter pæne prisstigninger for hundyr i 2015.

Mælk

Mælkemarkedet har været præget af prisfald siden foråret 2014. Årsagen er et stort udbud kombineret med aftagende efterspørgsel. Prisniveauet har været lavt i hele 2015. Prognosen forudsætter lidt højere priser i løbet af 2016, men niveauet ventes fortsat at være lavt set i et historisk perspektiv. Markedet forventes dog at komme i lidt bedre balance i løbet af 2016.

Købspriser

Foder

Sojaskrå, som har stor betydning for foderomkostningerne, har haft et stabilt prisniveau målt i kroner fra maj 2014 til andet kvartal 2015, hvor prisen faldt lidt. Fragtraterne er svagt stigende, hvilket kan påvirke sojaprisen i mindre omfang. Sojaprisen forventes at ligge på 280 kr. pr. hkg i starten af 2016 og derefter falde til 270 kr. pr. hkg.

Gødning, bekæmpelsesmidler mv.

Prisen på handelsgødning ventes at være uændret til let stigende. Generelt er prisen på kvælstof meget afhængig af naturgasprisen og produktionsomkostningerne. Gødningsprisen har dog været påvirket af de lave priser på afgrøder, som betyder lavere bytteforhold mellem afgrøder og gødning. Det medfører et fald i efterspørgslen.

Det forventes, at priserne på bekæmpelsesmidler vil være nogenlunde stabile på 2015-niveauet i hele prognoseperioden. Priserne på reparation og vedligeholdelse samt tjenesteydelser forventes generelt at følge den almindelige pris- og lønudvikling.

Konjunktur og renter

Hovedscenariet for fremskrivningen og prognosen er en moderat, positiv vækst i den globale økonomi i hele prognoseperioden, dog med risiko for let aftagende vækst. Der er ingen udsigt til inflation, som ligger over de væsentligste centralbankers målsætninger, i særdeleshed ikke i Europa.

USA har indledt en serie renteforhøjelser, som formentlig vil strække sig over 2016 og 2017. Baggrunden er især et stærkt arbejdsmarked og ønsket om en normalisering af rentemarkedet. Vi forventer, at størrelsen af de samlede renteforhøjelser i denne cyklus bliver beskeden, da de indledes sent i konjunkturforløbet, og da der ikke er tegn på inflation.

I Kina aftager væksten fortsat, men økonomien styres stramt for at undgå en for hastig vækstnedgang. Det forventes, at staten formår at styre økonomien ned i retning af 4-6 pct. inden for de nærmeste år. De største risici i kinesisk økonomi er overbyggeri samt et skrøbeligt parallelt kreditmarked. Japan kæmper med afmatning trods en voldsom ekspansiv pengepolitik. Væksten forventes dog opretholdt en tid endnu.

Den Europæiske Centralbank (ECB) stimulerer vækst og inflation med lave renter, opkøb af værdipapirer og rigelig likviditet. Ukraine-konflikten mellem Rusland og Vesten, krigen i Mellemøsten, flygtninge- og emigrantstrømmen og en lurende gældskrise i Europa skaber fortsat usikkerhed. Kronen er lidt svag på grund af ekstremt lave danske renter. Der forventes yderligere isolerede danske renteforhøjelser i 2016.

Tabel 2 viser, hvilke renteforudsætninger fremskrivningen og prognosen bygger på.

Tabel 2: Renter inkl. bidrag mv.

	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
Realkredit, fast, dkr.	5,16	4,78	5,02	4,78	4,58	4,88	4,98
Realkredit, flex, dkr.	2,41	2,11	1,86	1,98	1,95	2,15	2,31
Realkredit, flex, euro	2,21	1,95	1,71	1,91	1,86	2,06	2,23
Finanslån, valuta	5,37	5,86	5,81	5,78	5,80	5,95	6,11
Kassekredit, dkr.	7,04	7,42	7,47	7,44	7,46	7,61	7,77
Banklån, dkr	5,72	5,97	6,11	5,82	5,67	5,92	6,02

* Prognose fra SEGES

Bilag 2: Konsekvenser af øget tilførsel af kvælstof

Det nyligt vedtagne politiske forlig om "Vækst og udvikling i hele Danmark" giver mulighed for at tilføre landbrugsjord en større mængde kvælstof (N). I skrivende stund vides ikke, hvor meget mere N, der må tilføres den enkelte afgrøde og konsekvenserne heraf. Der er derfor indregnet en generel forøgelse af N-tilførsel og en forventet udbyttestigning som følge af dette.

Tabel 1 viser ændringen i N-mængden samt den forventede udbyttestigning i 2016 og 2017.

Tabel 1: Ændret N og udbytte

	Ændret mængde N pr. ha. i forhold til normerne for 2015	Ændret udbytte - pct. af gennemsnit 2002-2015
2016	+ 16 pct.	+ 6 pct.
2017	+ 24 pct.	+ 8 pct.

I prognoserne for både sektoren og alle driftsgrenene er ovenstående udbyttestigning samt en øget omkostning til handelsgødning indregnet.

Samtidig vil proteinindholdet stige for alle kornafgrøder. Der forventes ikke et øget proteinindhold i grovfoderafgrøder.

Planteavlsbedrifter

For planteavlsbedrifter med ingen eller meget lille anvendelse af husdyrgødning vil udbytte og omkostning til gødning slå direkte igennem på indtægter og omkostninger i både 2016 og 2017.

Svinebedrifter

For svinebedrifter medfører højere kornudbytte øgede indtægter fra planteproduktionen. Det må også forventes, at det højere proteinindhold i høsten 2016 og 2017 vil reducere foderomkostningerne i svineproduktionen. Der er indregnet en svag stigning i proteinindholdet i foderkorn i 2017 og dermed en anelse lavere foderpriser.

Stigningen i omkostninger til gødning indregnes ved at al ekstragødning skal købes. På mange bedrifter vil man dog sandsynligvis anvende mere husdyrgødning på egen bedrift og måske annullere gylleaftaler. Hvis denne mulighed foreligger, vil det påvirke prognosen i positiv retning, da omkostninger til indkøb af gødning stiger mindre.

Malkekvægsbedrifter

For malkekvægsbedrifterne er der indregnet et merudbytte på 6 pct. i 2016. Da mange næppe vil ændre markandelen med grovfoder i 2016, vil det forventede merudbytte (500-600 FEN pr. ha) medføre et forventet større lager (beholdning af grovfoder ultimo 2016). Dette påvirker resultatet i positiv retning – men vil umiddelbart ikke forbedre likviditeten i 2016. Den forventede større beholdning ultimo 2016 muliggør, at man kan øge andelen af salgsafgrøder i 2017, hvilket giver øgede indtægter fra planteproduktionen.

Med stigningen i N-tilførslen forventes malkekvægsbedrifterne at få øgede gødningsudgifter svarende til stigningen i indkøb af N-gødning. Der er ikke i samme udstrækning som ved svinebedrifter udbredt anvendelse af gylleaftaler, som vil kunne forbedre resultatet.

Randzoner

Der er ca. 25.000 ha. randzoner i 2015, svarende til 1 pct. af det samlede landbrugsareal. Det forventes, at hovedparten af disse isoleret set vil indgå i sædskiftet fra 2016, hvilket er indregnet i prognoserne.

Bilag 3: Datamateriale og definitioner

Datamateriale

Udarbejdelsen af prognosen sker ud fra historiske regnskabsresultater samt forventede ændringer i produktion, effektivitet, købs- og salgspriser, investeringer og finansielle forhold m.v.

Prognosen er baseret på de endelige vejede 2014 regnskabsresultater fra økonomidatabasen. Regnskabsresultaterne er repræsentative for hele landbruget, idet de er vejet op til det samlede antal landbrugsbedrifter, der var i 2014 i Danmark i henhold til Danmarks Statistisk landbrugstælling.

I de vejede resultater for 2014 indgår 7.216 regnskaber, der er vejet op til 29.793 landbrugsbedrifter. Af de 7.216 bedrifter, der indgår, er de 5.453 heltidsbedrifter, der er vejet op til 11.173 heltidsbedrifter.

Bedrifterne, der indgår, skal være på mindst 10 ha, eller værdien af et 'standardoutput' (omsætning) skal være på mindst 15.000 euro. Årsrapporten skal derudover indeholde privatøkonomiske data. Kun kalenderårsbedrifter indgår i 2013 resultaterne. For at være defineret som et landbrug skal mindst halvdelen af omsætningen stamme fra landbrugsproduktionen.

Indkomstprognoserne for 2014-2017 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2014 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår ovenfor.

Analysen indeholder en særskilt opgørelse for heltidsbrug. Heltidsbrug står for ca. 85 pct. af den samlede landbrugsproduktion. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer.

Klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ) er baseret på EU's standarder om dette. Grundprincippet er at mindst 50 % af omsætningen skal komme fra en bestemt driftsgren, for at bedriften tilhører denne driftsgren.

Definitioner

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standardoutput over 15.000 euro.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Likviditetsoverskud/-behov: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger minus faktiske investeringer.

Afkast af investeret kapital: (Resultat af primær drift plus EU-støtte plus anden virksomhed plus nettoforpagtning minus ejerløn) divideret med (netto rentebærende gæld plus egenkapital (investeret kapital)). Indtil juni 2013 har Afkastningsgrad og Lønningsevne været anvendt til at vise indtjeningsevnen i landbruget. Disse erstattes nu af "Afkast af investeret kapital", da dette nøgletal giver bedre overensstemmelse mellem det afkast, der måles, og den kapitalindsats, afkastet måles i forhold til. Derudover medtages kun den del af kapitalen i nævneren, som kræver et afkast – den forpligtende kapital - dvs. netto rentebærende gæld og egenkapitalen. For det tredje er der bedre sammenlignelighed over til virksomheder i andre brancher. Afkast

af investeret kapital giver således samlet set et godt billede af landbrugets evne til at forrente den indsatte kapital.

Bytteforhold

Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenteres salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

SEGES P/S skaber løsninger til fremtidens landbrugs- og fødevareerhverv. Vi udvikler forretningsmuligheder og serviceydelser i tæt samarbejde med vores kunder, forskningsinstitutioner og virksomheder over hele verden.

SEGES er det nye navn for Videncentret for Landbrug, som nu også omfatter Videncenter for Svineproduktion.

SEGES P/S

Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

Axeltorv 3
DK 1609 Kbh. V

W seges.dk

T +45 8740 5000
E info@seges.dk

T +45 3339 4500
E vsp-info@seges.dk